Підготував Бобровський Марко Володимирович

Для будь-якої економічної системи важливим є визначення, а на якому рівні вона перебуває відносно інших країн та чи є поступальний позитивний розвиток. Тому дуже важливо знайти такі кількісні показники, які б характеризували економіку та давали відповіді на питання, в якому напрями вона рухається.

Основними кількісними показниками на сучасному етапі є такі:

1. **1. Валовий внутрішній продукт.** Це сума товарів і послуг, вироблених країною за рік. Цей показник визначає економічну могутність країни. Найбільший показник сумарного ВВП мають США – 13 трлн долл., Китай – 8 трлн, Німеччина – 5 трлн. Україна має ВВП близько 320 млрд долл. Але сумарний ВВП не дає відповідь на питання, чи багата країна, чи забезпечені благами її жителі у повній мірі. Для цього існує інший важливий показник.

2. **2. ВВП на одну особу.** Він визначається шляхом ділення сумарного ВВП на кількість жителів. За цим показником, наприклад, Люксембург має 85 000 долл на одну людину, США мають 40 000, Китай 7 000, Україна – 7 000, Індія – 3 000, Зімбабве – 800. Тобто ВВП на людину дає уявлення, на скільки багата країна. Але крім матеріальних благ для людини також важливі блага духовні. І успішність країни визначається поєднанням, як матеріальних, так і духовних благ. Для визначення цієї успішності існує третій показник.

3. **3. Індекс розвитку людського потенціалу або як його простіше називають – рівень життя.** Це інтегральний рейтинг, який розраховується ООН і включає в себе ряд показників, які необхідні людині для нормального життя. За даними 2012 року найвищий рівень життя має Норвегія. Далі йде Автралія і США. 50 місце займає Білорусія, 55 – Росія, 78 – Україна. Але створення матеріальних і духовних багатств залежить в першу чергу від того, скільки праці ми вкладаємо в кожну одиницю продукту або, як називають цей показник

4. **4. Продуктивність праці.** Це кількість виробленого продукту за одиницю часу. Давайте подумаємо, які чинники будуть впливати на продуктивність праці. Основними чинниками є:

- *Кваліфікація працівника;*
- *Заробітна плата;*
- *Умови праці;*
- *Рівень розвитку технологій.*

Від продуктивності праці залежить собівартість продукції, яка буде безпосердньо впливіати на ціну продукту. *Оцінити рівень продуктивності праці в Україні.*

Таким чином продуктивність праці впливає на кількість, якість виробленої продукції та ціну. Громадяни країни страждають і потерпають найбільше, коли в країні ростуть ціни. Рівень росту цін впливає і на економічний розвиток. Тому є важливим рохглянути ще один показник.

1. **Рівень інфляції.** Це процес зростання цін в країні. Як правило, найчастіше розраховують рівень інфляції за рік. Значний рівень інфляції (Україна – 1993-3000%) призводить до знецінення грошей, до зникнення товарів, до зубожіння людей. В Україні у 2013 році прогнозується рівень інфляції на рівні 6%. Що треба робити, щоб уникнути високої інфляції:

- *Великий рівень виробництва;*
- *Зменшення к ількості грошової маси*
- *Підвищення продуктивності праці*

Люди хочуть краще жити, мають необмежені потреби. Але проблема в тому, що дуже непросто визначити, а яким чином побудувати економічну систему, щоб отримати найкращий результат для людей. Це можна зробити трьома шляхами. Можна зробити так, що всі питання і все керування буде в руках держави. Такий тп економічної системи зветься **командно-адміністративна економіка.** *Переваги і недоліки.* Можна зробити так, що держава буде саморегулюватись, тобто на основі ринку. **Це буде ринкова економіка.**
Переваги і недоліки.
Ну і нарешті ми можемо взяти все краще від командно-адмінітсративної та

ринкової економіки і утворити третю модель –
змішану економіку
, тиобто існування ринку за регулюючої ролі держави. Всі високорозвинуті країни сьогодні керуються саме цією моделлю.
Визначити, який тип економічної системи України.

За яких умов ми можемо почувати себе комфортно? За умов, коли ми впевнені в завтрашньому дні. Тому є така філософська категорія, як суспільний прогрес. Це психологічний стан людини, коли вона відчуває, що сьогдні краще, ніж було вчора, а завтра буде краще, ніж сьогодні. Суспільний прогрес дає відчуття стабільності у розвитку держави. Суспільний прогрес забезпечується в тому числі і кількістю вироблених благ для людей. Але сировину для цих необхідних нам благ ми можемо взяти тільки з ресурсів Землі, а вони, ці ресурси, обмежені. Не забуваймо також, що кількість людей на Землі постійно зростає. Тому виникає питання, яким шляхом йти, щоб забезпечити потреби людей. Можна йти шляхом, коли зростаючі потреби ми задовольняємо за рахунок зростання використання ресурсів. Такий шлях зветься **екстенсивним.** Але як ми вже зазаначали ресурси на Землі обмежені, а кількість людей зростає. Тому екстенсивний шлях є згубним як для людей, так і для довкілля. Тому треба знайти шлях, який би забезпечував зростання без збільшення використання ресурсів. Такий шлях зветься **інтенсивним.**
Він забезпечується шляхом впровадження сучасних технологій, наприклад енергозберігаючих, які дозволяють економити енергію. Інтенсивний шлях на сьогоднішній день є єдино правильним.

Від чого залежить розміщення економіки?. Від багатьох чинників. *Називаємо чинники: природні умови, природні ресурси, трудові ресурси, інфраструктура, інвестиційні ресурси. Пояснюємо кожний чинник.*
Таким чином поступово, в залежності від названих чинників виникає спеціалізація економіки на ти х чи інших галузях економіки. Цей процес носить назву **територіальний поділ праці.**

Які б галузі економіки не розвивались в країні, основою економіки завжди буде промисловість, тобто виробництво товарів. Це пов’язано з тим, що саме промисловість виробляє для інших галузей засоби виробництва і забезпечує ними інші галузі. Промисловість складається з багатьох галузей і вони теж розміщуються під впливом ряду чинників. Розглянемо чинники розміщення промисловості:

1. Сировинний (цукрова промисловість, лісозаготівля)

2. Географічне розміщення (суднобудування)
3. Кваліфікованих кадрів (електроніка)
4. Споживчий (кондитерська промисловість)
5. Транспортний (нафтопереробка).

На сучасному етапі зменшується роль сировинного синника (Чому?), і зростає роль чинників кваліфікованих кадрів та географічного розміщення (Чому?).